

Událost - vznik

Každodenní (naše) zkušenost nás vede někdy k předsudkům; v případě „událostí“ jsme především nakloněni zanedbávat rozdíly mezi událostmi pravými a nepravými (což ovšem nasvědčuje tomu, že je naše „zkušenost“ do velké míry zatížena jednak řeckým způsobem myšlení, jednak – ostatně v důsledku toho – novověkým „přírodovědným“, především fyzikálním způsobem myšlení). O nepravých událostech ovšem platí, že nemají „svůj vlastní“ („přirozený“) počátek ani konec, ale že jde buď o naše vlastní (soukromé, „subjektivní“) hodnocení či uspořádávání, nebo o konvenci, která je v určitém rozsahu ze společenských důvodů skoro závazná (ale filosoficky musí být vždy kontrolována, přezkoumávána a kritizována). Naproti tomu o „pravých“ událostech platí, že mají svůj vlastní počátek i svůj vlastní konec nezávisle na tom, kdo to pozoruje nebo posuzuje (jako pozorovatel resp. vůbec zvnějšku). Tady je ovšem závažný problém: jak vůbec dochází k tomu, že se nějaký „počátek“ může stát „vlastním počátkem“ určité události? Jak si vůbec může nějaká událost tento počátek přivlastnit, tj. učinit jej svým vlastním počátkem? Aby to bylo možné, museli bychom předpokládat, že tu ta událost už „je“. Ale jak tu může „být“, když si ještě nepřivlastnila svůj „vlastní“ počátek? To na první pohled vypadá jako vnitřní rozpornost myšlenky – a ona to vskutku „rozpornost“ je, ale pouze pro určitý způsob myšlení, totiž pro onen zpředměťující způsob, jakým nás ovlivnili staří Řekové. My však nemáme důvodu pro to, abychom se tímto vlivem nadále nechali tlačit ani táhnout. Musíme proto zkoušet, jak tento problém vyřešit jinak. Zdá se, že schůdný způsob se nabízí, když uvážíme, že každá událost je „aktuálně jsoucí“ vždycky jen v jedné „chvilí“ (nikoli v jediném, už bezčasovém „bodu“, jak to předpokládal Zénón z Eleje), ale že „současně“, tj. „zároveň“ je celá událost, tj. událost jako celek, nějak „při tom“, tj. „pří-tomná“ vždycky při každé takové „chvilí“ své aktuální „jsoucnosti“, ovšem ne-předmětně. (Znamená to, že událost se vlastně neděje pouze po etapách, jak se to pozorovateli „jeví“, nýbrž vždycky celá najednou, byť rozmanitými způsoby a formami.) To tedy znamená, že v každé aktuálně přítomné „chvilí“ („jsoucnosti“) je „při tom“ také celá již proběhlá minulost (bylost) události, ale také celá ještě nenastalá její budoucnost (budost). V průběhu událostního dění postupně jakoby ubývá její budost a přibývá její bylosti; na jejím konci je veškerá budost vyčerpána a celá bylost naplněna, událost je „dokonána“ a končí. Naproti tomu na počátku je událost převážně ještě „nenastalá“, je téměř celá svou „budostí“ a její „bylost se teprve začíná naplňovat. Vlastním počátkem události musí být tedy něco, co ještě naprosto není, co k události „nenáleží“ jako její součást, ale co jí musí být „přivlastněno“, přiděleno, aby se vůbec mohla začít dít jako událost, tj. jako vnitřně integrované, sjednocené dění. Tento vůbec „první počátek“ události je tedy pro ni tím, co událost jednak umožňuje, jednak přímo zakládá, neboť bez něho ještě událost nemůže „začít“, nemůže startovat ve výkonu svého „bytí“, nemůže vůbec „být“. Zároveň ovšem platí, že tento její pro její bytí naprosto nezbytný „počátek“ nemůže rozhodovat o povaze celé události, nemůže ji celou v její plnosti determinovat (leda že by šlo o událost „primordiální“, ale to zatím necháváme zcela stranou). Proto vůbec neplatí, že v „počátku“ je jakoby in nuce celá událost již obsažena, takže se pak už jen „rozvíjí“ ze své původně „zavinuté“ podoby. (A proto také můžeme mluvit o řadě jiných, dalších počátků téže události, které si ovšem událost musí sama aktivně přivlastnit, osvojit, učinit je svou součástí a složkou, takže mají principiálně jiný charakter než onen jediný počátek, o nějž nám jde a který musí být každé události zvlášť a individuálně „přidělen“ a „přivlastněn“ takříkajíc „odjinud“.) Můžeme tedy pro upřesnění hovořit o „prvním počátku“ události, který musí události sice „předcházet“, ale nikoli jako „již minulý“, nýbrž naopak jako ještě hlouběji „budoucí“, než může být sama událost, když má teprve nastat.

(Písek, 070331-3a,b.)